ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ номзади илмҳои филологӣ, дотсент Набизода Муҳаббат Набиҷон ба диссертатсияи Раҳмонзода Наргис Раҳмон дар мавзуи «Ташаккули салоҳияти иртиботии хонандагон зимни таълими калима ва таъбирҳо», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илми педагогика аз руйи ихтисоси 5.3. Педагогика – 5.3.5.3.Назария ва методикаи таълими забони тоҷикӣ пешниҳод шудааст. – Хуҷанд, 2026.-160 саҳифаи чопи компюторӣ.

Диссертатсияи Раҳмонзода Наргис Раҳмон дар мавзуи **«Ташаккули салоҳияти иртиботии хонандагон зимни таълими калима ва таъбирҳо»** ба яке аз масъалаҳои асосӣ ва мубрами илми педагогика – муносибати босалоҳият дар таълими забони тоҷикӣ бахшида шудааст. Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон барои баланд бардоштани сифати таҳсилот ва тайёр кардани кадрҳои соҳибихтисоси ҷавобгӯ ба талаботи замони муосир, муносибати босалоҳият ба таълимро дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ҷорӣ карда, ки таҳқиқу коркарди ҳар як мавзуи фанҳои тадрисшаванда, аз ҷумла забони тоҷикро тақозо дорад. Мавзуи диссертатсияи Раҳмонзода Н. дар асоси ҳамин лоиҳаи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон интихоб шуда, ба таҳқиқи асосҳои методӣ ва ҷанбаҳои амалии муносибати босалоҳият ба таълими лексикалогия ва фразеология дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ихтисос дорад. Ҳадафи таҳқиқи диссертатсия аз лиҳози назариявӣ асоснок намудан ва аз ҷиҳати методӣ коркард кардани муносибати босалоҳият ба таълим дар зинаҳои омузиши забони тоҷикӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ мебошад, ки боиси ташаккули салоҳиятҳои омузгорону хонандагон мегардад. Диссертатсия аз муқаддима, се боб, ки ҳар як боб вобаста ба мавзуи таҳқиқ дорои фасл, хулоса тавсияҳои методӣ ва феҳристи адабиёти истифодашуда иборат аст.

Дар боби аввал асосҳои назариявӣ ва ҷанбаҳои методии муносибати босалоҳият ба таълими забони тоҷикӣ бо истифода аз асарҳои таҳқиқотӣ ва методии донишмандони ватанию хориҷӣ асоснок карда шуда, дар асоси натоиҷи озмоишҳои педагогӣ дар мактабҳои таҷрибавӣ таълими интерактивӣ ва мавқеи технологияи таълим ҳангоми омузиши лексикология ва фразеология, ки боиси ташаккули салоҳиятҳои хонандагон мегардад, мушаххас шудааст. Ҳамчунин дар фасли охири боби мазкур ҷамъбасти натиҷаҳои озмоиш (эксперимент)-и таълимӣ доир ба таълими лексикология ва фразеология ироа гардидааст.

Дар боби дувуми диссертатсия, ки «**Методикаи таълими калима ва таъбирҳо дар асоси стандарт, барнома ва китобҳои дарсӣ**” унвон дорад, нахуст, махсусиятҳои калима ва таъбирҳо дар зинаи таҳсилот (синфҳои 5-11) мушаххас шуда, сониян, роҳҳои таълими вобаста ба талаботи муносибати босалоҳият, такя ба озмоишҳои педагогӣ ва дар асоси барнома ва маводи китобҳои дарсӣ коркард шуда, пешниҳод шудааст.

Дар боби сеюм **Корҳои озмоишию таҷрибавӣ оид ба ташаккули салоҳияти иртиботии хонандагон дар раванди таълими калима ва таъбирҳо** таълим дода мешавад, мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст. Боби мазкур аз ду фасл иборат буда, дар шароити муносибати босалоҳият бо такя ба озмоишу таҷрибаҳои педагогии анҷомшуда пешниҳод шудааст.
Раҳмонзода Н. натиҷаҳои бадастомадаро аз таҳқиқи мавзуъ ва коркарди он дар озмоишҳои педагогӣ дар “Хулоса” ба таври мухтасар дар 4 банд ироа карда, ки пояи баланд илмию методӣ доранд. Унвонҷу тавсияҳои методии худро доир ба истифодаи амалии натиҷаҳои бадастомада дар 6 қисмат пешниҳод карда, ки истифодаи онҳо дар раванди таълими забони тоҷикӣ ба баланд бардоштани сифати таълим ва ташаккули салоҳиятҳои хонандагон замина муҳайё мукунанд.

Дар диссертатсияи Раҳмонзода Н. бори нахуст дар илми педагогикаи тоҷик муносибати босалоҳият ба таълими забони тоҷикӣ дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ таҳқиқ ва аз озмоишҳои педагогӣ гузаронида шуда, методҳои тадриси онҳо, ки ба ташаккули салоҳиятҳо нигаронида шудааст, дар се зинаи омузиши забон, бо дарназардошти синну соли хонандагон ва бо овардани намунаҳо аз фарҳангҳо бо далелҳои илмию методӣ собит шудааст. Муҳимтарин навоварии диссертант дар он аст, ки нуқсу камбудҳои барномаву китобҳои дарсии забони тоҷикиро дар муассисахои таҳсилоти миёнаи умумӣ, номутобиқатии барномаву китобҳои дарсӣ ба синну соли хонандагон ҳангоми мавзуъ ошкор ва бо далелҳои илмӣ собит шуда, равиши таълими онҳо дар шароити муносибати босалоҳият пешниҳод шудааст. Диссертатсия аз нигоҳи назариявӣ ва методӣ қавӣ буда, ба ҳама меъёрҳое, ки Комиссияи олии аттестатсионии назди Президентаи Тоҷикистон нисбат ба рисолаҳои номзадӣ пешниҳод кардааст, ҷавоб дода метавонад. Натиҷаҳои илмӣ, тавсияҳои методӣ ва хулосаҳои диссертант боварибахш буда, бо санадҳои эътимоднок асоснок карда шудаанд. Забони кор сода, равон ва мувофиқ ба талаботи рисолаҳои илмию методӣ мебошад.

Ба ин тариқ, диссертатсияи Раҳмонзода Н. дар мавзуи «Ташаккули салоҳияти иртиботии хонандагон зимни таълими калима ва таъбирҳо», таҳқиқоти мукаммалу анҷомёфта буда, дар сатҳи баланди илмию методӣ иншо шудааст ва аз нигоҳи мавод низ ғанӣ мебошад. Ҳамаи ин аз

камолоти маънавӣ ва қобилияти хуби пажуҳандагӣ доштани Раҳмонзода Н. шаҳодат медиҳад. Бинобар он, месазад, ки рисолаи ӯ «Ташаккули салоҳияти иртиботии хонандагон зимни таълими калима ва таъбирҳо», барои муҳокима ва дифоъ ба шурои ҳимояи рисолаҳои номзадӣ пешниҳод гардад.

Роҳбари илмӣ: Набизода Муҳаббат Набиҷон – номзади илмҳои филологӣ, дотсент, мудири кафедраи методикаи таълими забон ва адабиёти тоҷики МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров»

Имзои Набизода М.Н.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори Раёсати кадрҳо
ва корҳои махсус Сайдуллозода З. С.

Маълумот барои тамос:
Суроға: 735700
ш.Хуҷанд, гузаргоҳи Мавлонбеков 1,
МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба
номи академик Бобоҷон Ғафуров»
Тел: 6-52-73; 6-47-39;
Факс: 6-75-18; E-mail:rector@hgu.tj